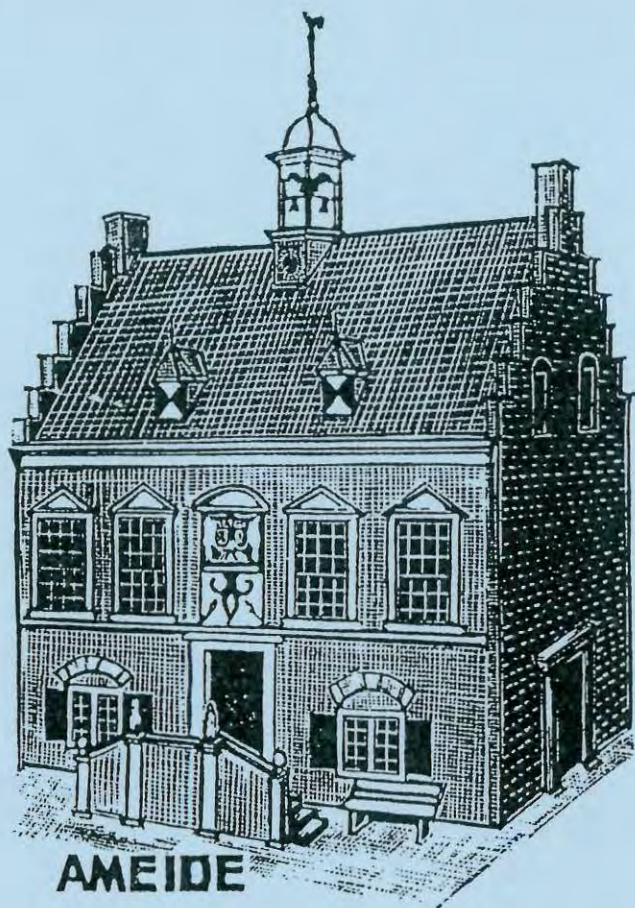

*Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven*

AMEIDE

JAARGANG 13
NR. 1

TIENHOVEN

NIEUWSBLAD VAN DE HISTORISCHE VERENIGING
AMEIDE en TIENHOVEN

ISSN: 1569-7800

De Vereniging is gevestigd in Ameide en heeft haar domicilie in het oude Stadhuis aldaar. Ze is opgericht op 13 december 1989 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Dordrecht onder nummer 40324336.

BESTUUR:

Voorzitter	A.M. den Oudsten, Kerkweg 29, 4235 VT Tienhoven, ☎ 601249
Secretaris	P. Will, Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide, ☎ 602535
2e secretaris	G.W. Groenendijk, De Bogerd 3, 4233 GN Ameide, ☎ 601886
Penningmeester	J. Stasse, De Bogerd 19, 4233 GN Ameide, ☎ 602488
Alg. adjunct	J.A. Maatkamp, Lekdijk 18, 2769 GA Langerak, ☎ 602071
Lid	J.D.C. Laroo, Voorstraat 8, 4233 EA Ameide, ☎ 602026
Lid	C.J. Neels, Lekdijk 24, 4235 VL Tienhoven ☎ 601320
Lid	C. den Oudsten, Hogewaard 12, 4235 VS Tienhoven, ☎ 601966
Lid	G. Streefkerk, Paramasiebaan 11, 4233 EX Ameide, ☎ 601369

CORRESPONDENTIEADRES

P. Will

EXCURSIES

A.M. den Oudsten

REDACTIEADRES KWARTJAALBLAD

J.D.C. Laroo

LEDENADMINISTRATIE

J. Stasse

CONTRIBUTIE

Deze bedraagt f 30,- per jaar, over te maken op bankrekening nummer 301952248 van de Rabobank te Ameide t.n.v. de penningmeester van de vereniging.

Nieuwsblad, jaargang 13, nummer 1

Inhoudsopgave:

Woord vooraf

Verenigingsnieuws

Wat we ontvingen

Onze avonden

P. van Toor: Gedicht over Herlaer

G.W. Groenendijk: Stand van zaken aangaande de Genealogie

J.P. Veerman: Een riviergezicht

P. van Toor: Een kwartet buurplaatsen uit de Vijfheerenlanden

J. Ides: Ameidevlucht 1936 (uit: Wereldkroniek)

P. Will: De dokterspraktijk op de Voorstraat

TEN GELEIDE

We vertellen waarschijnlijk niets nieuws wanneer we beweren dat het heden ook voor ons, mensen van de eenentwintigste eeuw, in levend verband staat met de historie. Aldus komt de geschiedschrijving enkel dan tot haar volle recht, wanneer ze geen .kroniek is van gepasseerde feiten zonder meer.

Professor J. Romein bracht dit eens, weliswaar wat ouderwets vorige-eeuws, zo onder woorden: "Deze behoort verricht te worden in opdracht van de tijd, zodat de problematiek van het heden centrum is van de historische probleemstelling".

Bij deze volzin werden we bepaald bij het samenstellen en de ordening van de inhoud van dit nummer.

Het verhaal over de Bastidesteden, waartoe ook Ameide behoort, is toch volop actueel, nu de dijkverzwarringsproblematiek de gemoederen in ons stedeke best bezighoudt.

Tevens gelet op het vroeger zogenoemde Gemeenlandshuis, waar vanuit de bewaking geregeld werd en de heemraden zonodig in de benen kwamen, als het water weerom dreigde een aanval op de dijken te beramen. Als de bedsteden, die op de bovenste verdieping nog geheel in tact zijn, eens konden praten, zouden die heel wat te verhalen hebben.

Haarfijn sluit hierbij aan het nut van de molens die vanouds hun uiterste best hebben gedaan het water in ons laagland op peil te houden, zodat én het poldervolk droge voeten kon houden én het groen weelderig zou tieren.

Bij het horen van de naam Voorstraat denken oudere Termeienaars vast nog wel's aan onze roemruchte oud-burgemeester Luyendijk, die met zijn vliegsport Ameide zelfs een aparte vermelding heeft bezorgd in de encyclopedie. Uiteraard worden we eveneens t.a.v. de Voorstraat thans herinnerd aan een operatie, die heel onze gemeenschap heeft geraakt. De verhuizing van het gezondheidscentrum: met man en macht en (computer)muis en meer. Ja, het hele hebben en houwen is vanuit het oud vertrouwde doktershuis naar de Marijkeweg versleept. Een hoofdstuk afgesloten, hoeveel artsen hebben daar niet gewoond en ooit gepraktiseerd?

Wij wensen de eigenaren en hun medewerkers van het nieuwe pand, het aan de eisen des tijds aangepaste moderne centrum, alle goeds toe.

Dat laatste geldt uiteraard ook onze lezers, vergezeld van de wens een heleboel kijk- en leesvreugde te beleven aan dit exemplaar van ons lijfblad.

De redactie

NADER VERENIGINGSNIEUWS

Het belangrijkste nieuwtje is dat de Vereniging in april 12 _ bestaat. Er wordt geen grote drukte van gemaakt, op de eerstvolgende Jaarvergadering van woensdag 24 april zal daaraan wel op passende wijze aandacht worden geschonken.

Ter gelegenheid van deze 'koperen bruiloft' hoopt de Historische Vereniging, in dit voor haar gedenkwaardige jaar een nieuw fotoboek: 'Ameide-Tienhoven, toen en nu' uit te geven

Geleidelijk aan maakt de redactiewerkgroep goede vorderingen met de opzet en uitvoering van het nieuwe boekwerk. We hebben voor het oude fotomateriaal het meest profijt gehad van de vier voortreffelijke albums van Henk van der Vliet, boordevol oude kaarten en beeldknipsels. Hieruit mochten we vrijuit een keuze maken en daarom past hier een woord van oprechte dank voor het belangeloos beschikbaar stellen van dit kostelijke en kostbare materiaal.

Ons lid André Tukker heeft intussen op uiterst professionele wijze een veertigtal meestal ansichtkaarten, stammend uit de vooroorlogse jaren, op de gevoelige plaat vastgelegd. Nu staat hij in de startblokken om de volgende nog zwaardere klus te klaren. Vanuit eenzelfde kijk op het oude een kiek te nemen op daar waar je nu tegenaan kijkt. En in hoeverre wordt je zicht thans benomen door vaste belemmeringen in het uitzicht of geparkeerde auto's, enz.

We houden u op de hoogte van het een en ander en verwachten met iets moois op de markt te komen.

WAT WE ONTVINGEN:

1. *Vijf generaties Heijboeren in de Alblasserwaard'.*

Aldus luidt de titel van het genealogieboek, dat we onlangs kregen toegestuurd van de heer Klaas Heijboer, thans woonachtig in Lelystad, maar geboortig uit Groot-Ammers. Daarna via Ottoland en Bleskensgraaf ooit gemigreerd naar de Flevopolder. De voorvaderen hebben omstreeks het begin der 19de eeuw in Ameide-Tienhoven gewoond, zijn o.a de exploitanten van het Tienhovense veer geweest. Uit dien hoofde hebben we dit schitterende boek met heel veel plaatwerk en kopieën van allerhande aard toegezonden gekregen. We herinneren ons dat de samensteller een 10 jaar geleden de vereniging reeds met een bezoek heeft vereerd om meer te weten te komen omtrent Tienhoven en het veerhuis uit die dagen. Wisten wij nog niet veel! Op de inhoud van deze ringband, bestaande uit dik 100 A-vertjes tweezijdig bedrukt, komen we nog nader terug, we hebben toestemming verkregen er voor ons blad wat uit over te nemen, bijv. boeiend is de B.S. op Ammers in de oorlogsjaren.

2. Een replica van het Stadhuis, d.i. het in hout groots nagebouwde Raadhuis van Ameide. Ter gelegenheid van het feest in 1982 hebben Gerrit Langerak, zijn vrouw en zoon Aart, Arie Bogaard, Freek Diepenhorst en Jo Verheij dit toen gefabriceerd. Nu de brandweergarage gereviseerd gaat worden, stond dit samenstel een beetje *in de weeg*, en heeft Gemeentewerken verzocht ons hierover te ontfermen. Ach, met beide handen pak je zulke delen historie toch op en aan!

3. Een verzoek van de Stichting 'Dijksynagoge', secretariaat De Horst 97, 3362 ED te Sliedrecht, tel. 0184-419408. Niet alleen langs de Lek, maar ook langs de Merwede maakt de dijkverzwaring behoorlijk slachtoffers. De dijksynagoge is ter plekke afgebroken en opgeslagen en zal elders in Sliedrecht herbouwd worden, wat heel veel vraagt aan geld en menskracht. De Stichting wil er niet alleen een 'sjoel', maar ook een plaats van herdenking en ontmoeting van maken. Vandaar dat ze donateurs en vrijwilligers zoekt. Voor meer informatie leze men ook het schutblad.

4. Via Aart Molenaar kregen we een stamboom achter glas (groot circa 100 bij 50 cm) van het huis van Oranje. Dit kwam uit de nalatenschap van zijn moeder, mevr. Adriana J. Hoesjenbos, die deze op haar beurt weer eens had gekregen van haar jongste broer *Menard* = Bernard . Hartelijk dank daarvoor en nu nog een mooi plekje te vinden om dit te tonen!

5. Ten einde: van de familie Van den Broek-Kortleve twee foto's ontvangen, resp. van hun noodwoning op 't End plus één waarop de schuur van de Oosteromme is te zien.
6. Een boekje over funeraire cultuur getiteld 'Alblasserwaard & Vijfheerenlanden'. Waar gaat het over? Wel, het wil duidelijk maken dat er sinds 1991 een vereniging bestaat, *Terebinth* geheten, die in de samenleving gehoor heeft gevraagd en gekregen heeft voor het herstel van zorg rondom dood en rustplaats. In dat kader heeft de auteur, mevrouw Rita Hulsmen, een mooi boekwerk uitgegeven, waarin van bijna alle plaatsen in onze omgeving de begraafplaatsen zijn beschreven. Zo zijn zowel de oude kerkhoven van Tienhoven als van Ameide opgenomen. U vindt daarin onder meer de tekst, die gaat over twee artsen op de Lek omgekomen. Dokter Ziegenweidt op 6 sept. 1874 en dokter Van Putte 70 jaar nadien, op Dolle Dinsdag 1944. Het droeve relaas is omlijst door fraaie foto's van beide lijkenhuisjes en van de grote treurwilg bij het laatstgenoemde graf. We nemen bladzijde 37 over. Prijs circa €10,-. Het telt 64 bladzijden en is verkrijgbaar bij elke boekhandel in onze omgeving. Van harte aanbevolen.

TIENHOVEN EN AMEIDE

Ooit lag de kerk van Tienhoven buitendijks, nu is hij door dijkverhogingen bijna in de waterkering opgenomen. De voet van de 12de eeuwse toren gaat schuil in de helling.

Het kerkhof werd vóór 1870 beheerd door het kerkbestuur van de Hervormde Gemeente. Aangezien de Begrafeniswet van 1869 voorschreef, dat elke gemeente een algemene begraafplaats moest hebben, nam de burgerlijke gemeente het beheer in 1870 over.

In 1883 gaf de dijkgraaf de gemeente toestemming om langs de te vergroten openbare begraafplaats tussen de dijkpalen 287 en 289 keermuren te plaatsen en de aanwezige westelijke keermuur weg te breken. Tevens mocht de gemeente het bestaande lijkenhuis afbreken en herbouwen bij de nieuwe zuidelijke muur. Het ijzeren inrijhek werd vervaardigd door IJzergieterij De Prins van Oranje uit Den Haag. Toestemming om de begraafplaats te vergroten volgde het jaar daarop. De begraafplaats lag toen 2.75 meter beneden de dijkkrui.

Een paar geleden is het lijkenhuisje opgeknapt door de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven. Het is een eenvoudig bakstenen gebouwje met een puntgevel en een pannendak. De soberheid in leven en sterven was er de oorzaak van dat er voor de Tweede Wereldoorlog helemaal geen

DE VIERKANTE PAALTJES DUIDEN DE GRAVEN AAN OP HET KERKHOF VAN TIENHOVEN, TEKEN VAN CHRISTELIJKE SOBERHEID IN LEVEN EN STERVEN. GRAFSTENEN WERDEN HIER PAS NA DE TWEDE WERELDOORLOG GEPLAATST.

grafstenen werden geplaatst op dit kerkhof. De enige aanduiding was een vierkant stenen paaltje met nummer. Deze grafaanduidingen zijn nog steeds zichtbaar.

In het naburige Ameide lukte het de gemeente niet de kerkvoogden te bewegen afstand te doen van het kerkhof om dat tot algemene begraafplaats te laten inrichten. Op 31 oktober 1828 rapporteerden burgemeester en wethouders dat alle pogingen vruchteloos waren gebleven en dat ze een andere geschikte plaats buiten de kom hadden gevonden: een deel van de zogenaamde kloosterboomgaard ten oosten van de Achterweg, die 'zodanig is verheven dat met de watervloed van 1820 maar een klein deel onder water

heeft gestaan.' Het terrein werd opgehoogd tot een el boven het vloedwater en op 1 januari 1829 als dodenakker in gebruik genomen. Het toegankelijk is, net als dat van het kerkhof te Tienhoven, vervaardigd door IJzergieterij De Prins van Oranje.

In 1873 volgde de bouw van het lijkenhuis, een simpel witgepleisterd gebouwtje met een puntgevel en pannendak. Boven de brede toegangsdeuren bevindt zich een roosvenster. Het gebouwtje is door de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven in de laatste jaren van de 20ste eeuw opgeknapt.

Er zijn nogal wat artsen begraven op deze dodenakker. In het familiegraf van Von Ziegenweidt, links van de ingang nabij de muur, is in 1874 de stadsgenees- heel- en verloskundige J.F.K.Th. von Ziegenweidt bijgezet. Hij verdrong toen hij met een roeiboort de Lek overstak om een patiënt in Jaarsveld te bezoeken. Nog tragischer is het verhaal van J.W. van Putte, die in 1944 omkwam op

RECHTS VAN DEZE GROTE TREURWILG LIGT HET GRAF VAN DOKTER J.W. VAN PUTTE, DIE IN 1944 OP DE LEK OMKWAM TIJDENS DE UITOEFENING VAN ZIJN PLICHT.

dezelfde rivier. Op Dolle Dinsdag, 5 september 1944, bevond de zogenaamde Pruisse boot, de door de Kriegsmarine in beslag genomen passagiersboot Prins Hendrik, zich ter hoogte van Achthoven toen een eskader geallieerde jachtvliegtuigen het schip beschoot. De stuurman manoeuvreerde het schip de rietgors in. Dokter Van Putte kwam op het hulpgeroep af. Maar terwijl hij bezig was de gewonden te verzorgen, werd hij bij een volgende aanval door een kogel in de borst gedood. Hij was dertig jaar oud. Na de oorlog schonk de bevolking van Ameide en Tienhoven een gedenksteen. Het graf bevindt zich rechts van de grote treurwilg.

HET LIJKENHUISJE OP DE OUDE ALGEMENE BEGRAAFPLAATS VAN AMEIDE, DAT UIT 1873 DATEERT EN IN DE LAATSTE JAREN VAN DE 20STE EEUW IS OPGEKNAPT.

Praktische informatie:

Kerkhof bij Nederlands-hervormde kerk Tienhoven
Lekdijk 74

Oude begraafplaats Ameide
J. W. van Puttestraat 4b
Openingstijden: van zonsopgang tot zonsondergang.

HERLAAR

Diep onder aan de dijk, een fraai gebouw,
gelegen op een plek waar eens kastelen stonden,
gegevens aan die tijd bestaan er nauw,
slechts stenen die we in de bodem vonden,
als kloostermoppen eens vertellen konden
van ridders trots op paarden in de strijd,
aan Floris V door eden hecht verbonden,
het Lage Land had toen een glorie-tijd.

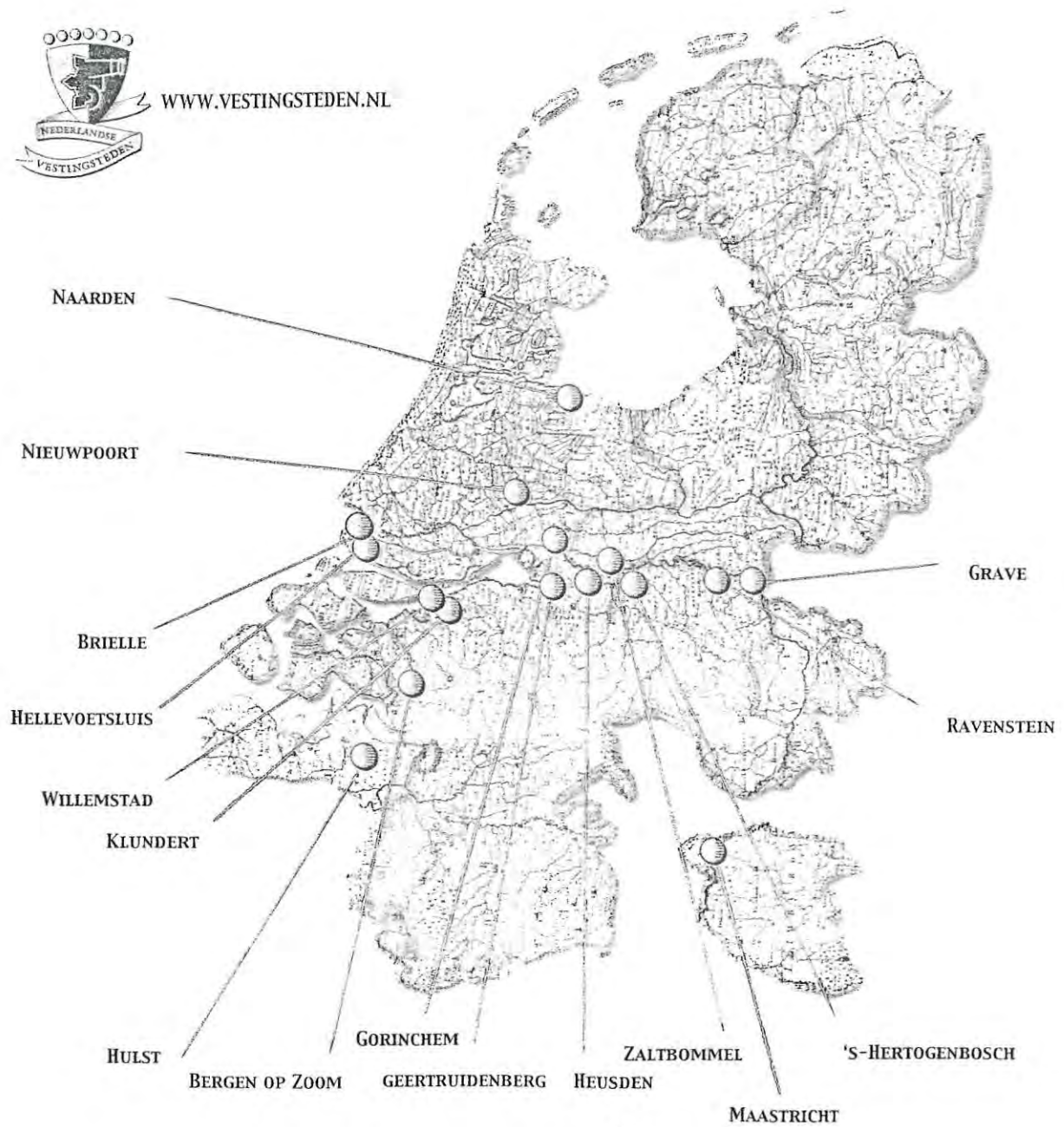
En op de Lek van toen was veel verkeer,
na elk uur gaans werd weer een stad geboren,
"DER KEERLEN GOD" een groot en machtig heer,
deed Holland tot de kern van West Europa horen,
z'n werk het bleef, en in het groen verloren
een land van boeren, kooplui en lombarden,
van markten, welig vee en goudgeel koren,
en mensen die in tegenspoed volharden.

Het was in gene eeuw dat HERLAAR is verrezen,
een steenklomp, stevig langs de Lek gesteld,
vijf eeuwen stond het daar, het moest zo wezen
dat het verging door allerlei geweld,
maar het verrees als was het zelf een held,
het werd een "Lustslot" als men nog kan lezen,
een secretaris heeft het toen vermeld.

En SPILMAN maakte toen een prent
een hoog gebouw verrijzend in het lover,
een heerlijk landschap ongekend,
maar het verdween en niets bleef over.
toch, met z'n heerlijk klankgetover
de nachtegaal vrij onbekend
hij bleef, een vogel uiterlijk zo pover
die in de avond wandelaars verwent.

WWW.VESTINGSTEDEN.NL

STICHTING MENNO VAN COEHOORN

Tel.: 030 - 231 22 30, E-mail: info@coehoorn.nl, Website: www.coehoorn.nl

De Stichting Menno van Coehoorn ijvert sinds 1932 voor het behoud van historische verdedigingswerken. U kunt het werk van de stichting steunen als begunstiger of donateur. U ontvangt dan gratis het kwartaalblad Saillant.

DE AVONDEN:

OUDHOLLANDSE VESTINGSTEDEN

Op woensdag 6 februari was de heer H.P.J. Keukelaar, voorzitter van de Historische Kring Nieuwpoort, tevens bestuurslid van de Stichting Bastidesteden onze gastspreker. Deze heeft aan de hand van een overvloed aan fraaie dia's op boeiende wijze ons meegevoerd op een denkbeeldige tocht langs Neêrlands vestingplaatsen. Deze begon in Maastricht en met een afzwaai naar bijvoorbeeld Hulst zouden we tenslotte volgens plan bij Boertange behoren te belanden. Maar dit moerasgebied hebben we mooi niet bereikt, er was me zo veel moois onderweg te zien en toe te lichten, dat de spreker een sloop dia's heeft bewaard voor een andere keer.

Tot slot heeft de inleider de talrijke aanwezigen nog wel met volle teugen doen genieten van de beelden van het stedeke Nieuwpoort. Wel een nabuur om een beetje jaloers op te worden.

In het volgende seizoen hopen we opnieuw een dergelijke avond te beleggen en wie dan geen gehoor geeft aan de uitnodiging, mist toch wel interessante brokjes historie.

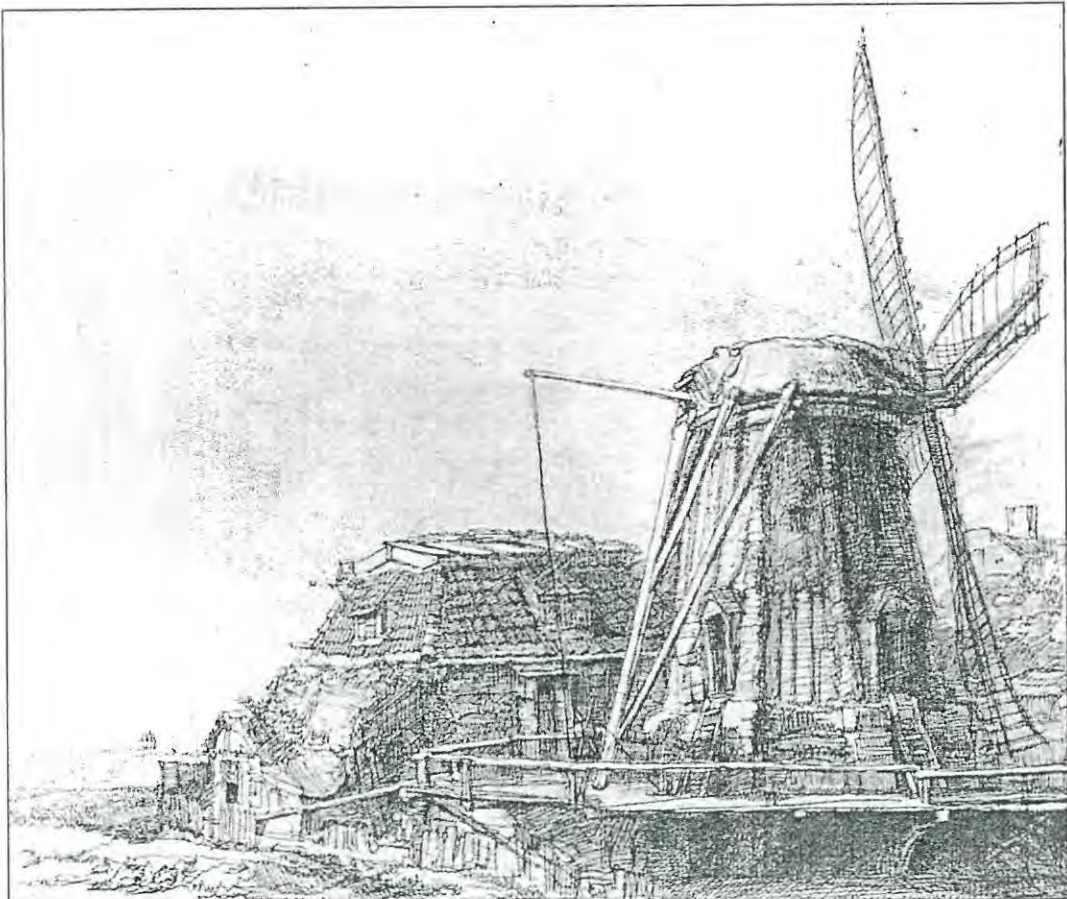
U zou als nalezing en /of alvast als voorbereiding op wat Bastidesteden nu precies zijn, nog eens kunnen opslaan het artikel daarover in ons huisorgaan, jaargang 12 nummer 1.

DE LEZING OVER DE MOLENS

Er was een tijd dat ons kikkerlaaglandje voor het merendeel werd beheerst door wateren, plassen, poelen en meren. Maar er groeide een geslacht van onverzettelijke, wilskrachtige mensen op, die met heel eenvoudige hulpmiddelen het land, dat in feite was voorbeschikt om te verdwijnen, hebben behouden.

Eerst werden dammen opgeworpen, daarna dijken, dan sluizen gebouwd. En toen de molens hun entree deden, was het pleit zo goed als zeker beslecht.

De heer Jan de Lange, geboren Ameidenaar en is vanwege zijn vroegere werk bij de Provincie Zuid-Holland een echte kenner op dit terrein. Hij doet op donderdag 13 maart ons dit uit de doeken en geeft er extra kleur aan door met dia's en een stukje film zijn uiteenzetting te illustreren.

De Kleine Stinkmolen op het bolwerk de Passeerder, ets (in spiegelbeeld weergegeven) van Rembrandt, 1641.

Van de Genealogische Werkgroep:

Door de Genealogische Werkgroep is afgelopen jaar contact gezocht met het Algemeen Rijksarchief te 's Gravenhage (ARA) om te bezien of wij de aldaar in de leeszaal aanwezige doop-, trouw- en begraafboeken zouden kunnen kopiëren. Van het ARA hebben wij daartoe alle medewerking mogen ondervinden. In december afgelopen jaar hebben we op één dag al deze boeken kunnen kopiëren. Dat betekent dat we sindsdien in het bezit zijn van deze boeken. Vermeldenswaardig daarbij is dat de Genealogische Vereniging "De Stamboom" te Sliedrecht zo bereidwillig is geweest om de door ons gemaakte kopieën te vermenigvuldigen en in te binden. Hierna volgt de lijst van de in het ARA aanwezige DTB-boeken. Van al deze boeken hebben we nu kopieën in ons bezit. Om u een indruk te geven van de inhoud van deze boeken volgt hierna een korte beschrijving van elk boek. De beschrijvingen en nummeringen komen overeen met die van het Algemeen Rijksarchief.

Ameide en Tienhoven

Nederduits-Gereformeerde Gemeente

Overzicht van de in de leeszaal van het Algemeen Rijksarchief aanwezige boeken.

1-3	Doop- en trouwboeken, 1660 – 1742.	3 delen
1a.	1660 – 1701.
Inhoud:
- dopen, juli 1663 – november 1697.	
1b.	Inhoud:
- trouwen, november 1660 – november 1701. Achterin lidmaten, 1687 – 1702.	
2a.	1697 – 1728.
Inhoud:
- dopen, 1697 – 1728.	
2b.	Inhoud:
- trouwen, 1702 – mei 1728.
- namen van lidmaten, 1702 – 1724.
- enige registraties van bijlagen tot het trouwboek, 1700 – 1702, 1709, 1710, 1711, 1721 en z.j.	
3.	1729 – 1742
Inhoud:
- dopen, 1729 – 14 januari 1742.
- trouwen, 1729 – 1741.
- lidmaten, november 1723 – september 1741.	
4-5	Doopboeken, 1742 – 1812.	2 delen
4.	februari 1742 – 1797.	
5.	1798 – 8 maart 1812.	
6.	Trouwboek, 1742 – mei 1795.	1 deel
7.	"Notities wegens den ontvangh van de impost op de doodkisten", mei 1773 – 19 januari 1778, 3 juli 1804 – juni 1805, 2 juli 1807 – 7 januari 1809.	3 stukken in een omslag

8. Register vermeldende de namen der in de kerk of op het kerkhof begravenen, 1789 – 1815. 1 deel
 N.B. Aan de ene zijde aantekeningen betreffende Ameide en aan de andere zijde betreffende Tienhoven.
9. “Alphabetisch doodregister”, 1730 – 1811. 1 deel
 N.B. “Opgemaakt uit de lijsten en aantekeningen gevoegd zoo bij de rekeningen van de kerk van Ameide en van de kerk van Tienhoven, als bij de rekeningen van de pastory van Ameide en Tienhoven en ten bewijze dienende van de kerkgerechtigheid in de gemelde kerkerekeningen en van de impost op de doodkisten in de gemelde pastory rekeningen in ontvang verantwoord”.

Ameide Gerecht

10. Ondertrouw- en trouwboek, 12 juli 1795 – 16 juni 1811. 1 deel
11. Bijlagen, april 1808 – 1811. 1 pak

Ameide Gequalificeerde

12. Register van overledenen, 1806 – 1811. 1 deel
13. Register van aangegeven lijken, 1806 – 1811. 1 deel

Tienhoven Gerecht

14. Ondertrouw- en trouwboek, oktober 1796 – 1811. 1 deel
15. Bijlagen, oktober 1796 – 1811. 1 pak

Tienhoven Gequalificeerde

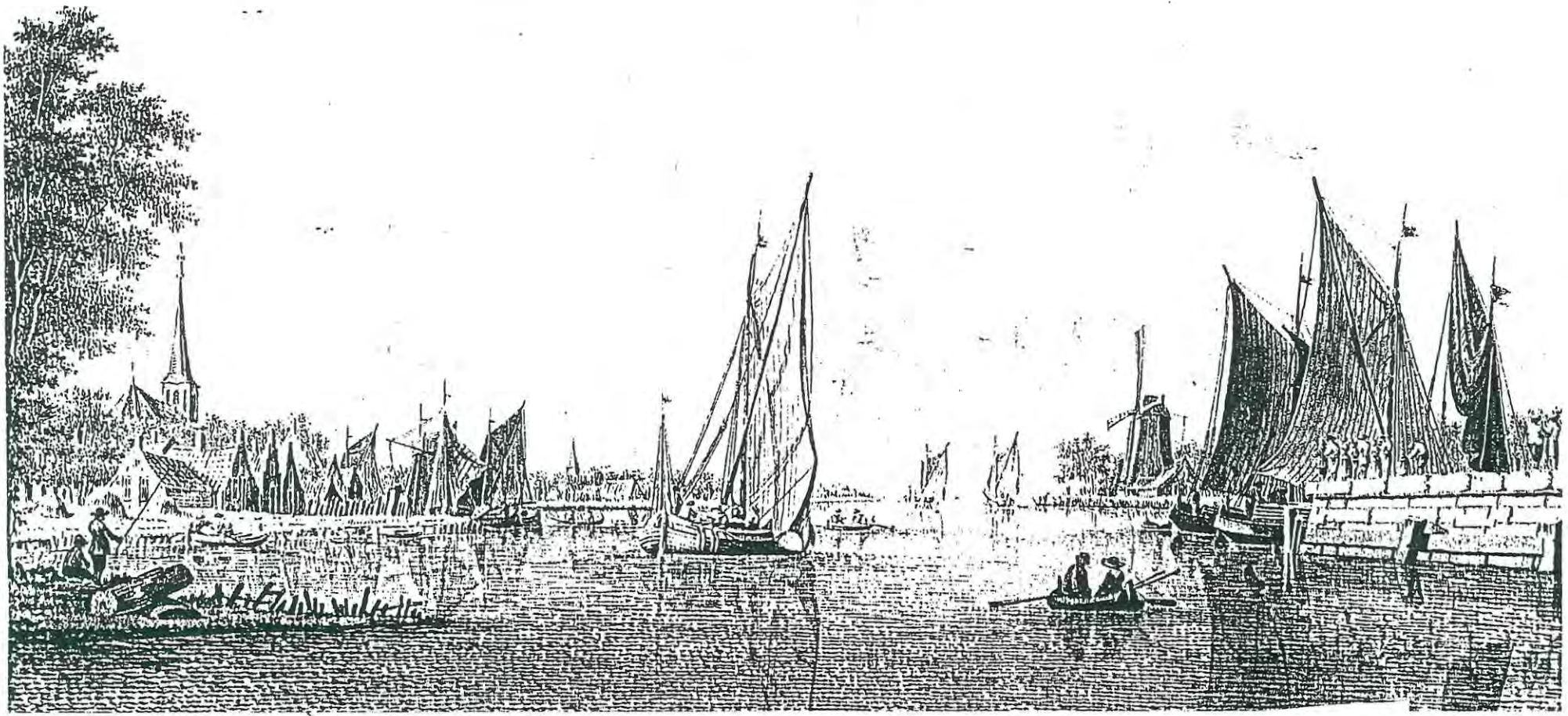
16. Register van overledenen, 1806 – 1811. 1 deel
17. Register van aangegeven lijken, 1806 – 1811. 1 deel

Gaardersarchieven

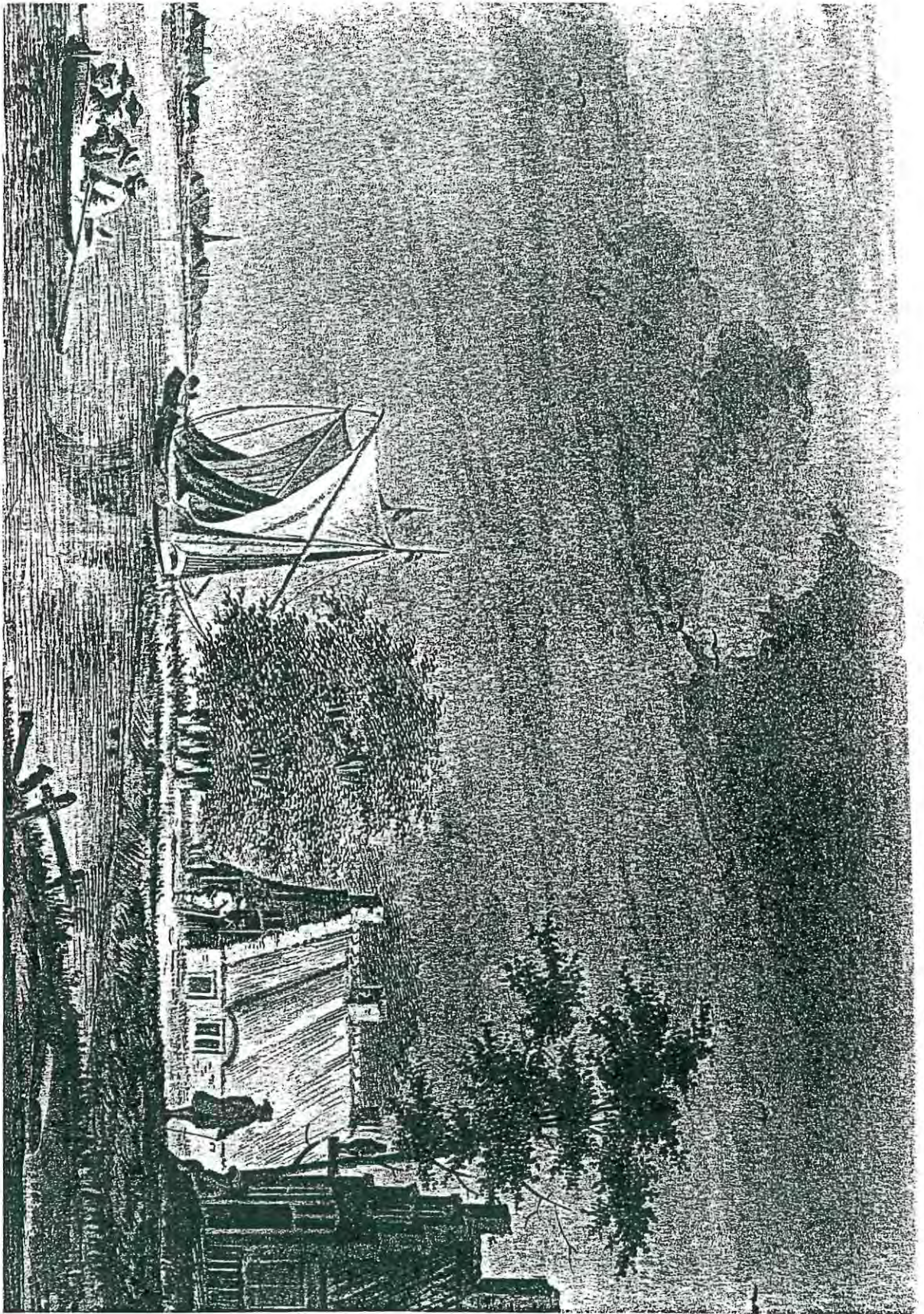
N.B. Ontvangsten van de impost op trouwen en begraven werden niet geheven in het Land van Vianen: onder andere Ameide en Tienhoven.

Collectie Afschriften DTB (blauwe serie)

78. Ontvangsten wegens het begraven:
 78 I 1669 – 5 maart 1746.
 78 II augustus 1750 – april 1780.
 78 III mei 1780 – mei 1810.
99. Begraafregister, 1672 – 1688.
100. Lidmatenregister der gereformeerde gemeente, 1609 – 1779.

Vermoedelijk gezicht te Ameide met blauw hoofd van kleine haven rechts.
Twee dorpen op linkeroever: vooraan Jaarsveld.
Tekeningen en schetsen van Dirk Verrijk (1734-1786)

OUDE KAARTEN EN PRENTEN VAN OMLIGGENDE PLAATSEN (6)
(SCHOONREWOERD, LEERBROEK, HEIKOP, NIEUWLAND)

Fietsend door het groen van de VIJFHERENLANDEN vraagt men zich af hoe lang hier al mensen gewoond hebben. Het antwoord daarop luidt: zeker 7000 jaar. Men bewoonde de hoger liggende verlaten rivierdalen (stroomruggen) omdat het daar bij overstromingen droog bleef. Achtereenvolgens werden bij opgravingen de volgende culturen aangetroffen (met hun beginjaar): Ertebølle (6000), Vlaarding (4400), Klokbeke (4000), Vroege Bronstijd (3700), Midden Bronstijd (3400). Late Bronstijd (3000), IJzertijd (2700), Romeinse tijd (ruim 2000), Merovingisch (1500), Karolingisch (1200), Middeleeuwen (1000) Nieuwe Geschiedenis (ruim 500), een zeer lange tijd en daarvan elke periode met de eigen kenmerkende werktuigen en aardewerk. De dorpen hierboven genoemd werden gesticht rond 1200 tijdens een warmere periode. Pas in de 18-e eeuw kwamen SPILMAN en DE BEYER met de PRENTEN 1-4. Als extra werd (terzijde van de prent) de bodemopbouw ter plaatse gegeven. Men merkt daarin een stroomrug op, te Schoonrewoerd nabij de oppervlakte maar te Nieuwland, Leerbroek en Heikop onder een pakket klei en veen begraven. Tevens een profiel van de Schoonrewoerdse rug met legenda.

Het Dorp SCHOONREWOERD by Heikoop 1750.

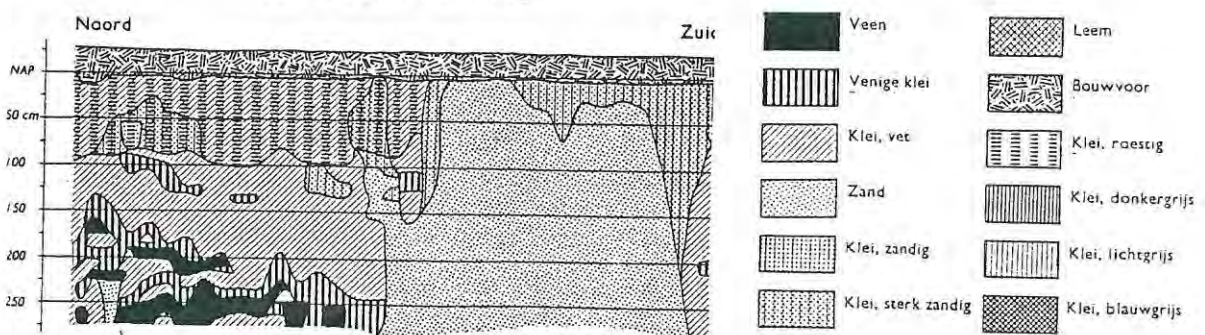
PRENT 1

SCHOONREWOERD
1750
met de
bodemopbouw
en een
profiel van
de rug met
legenda

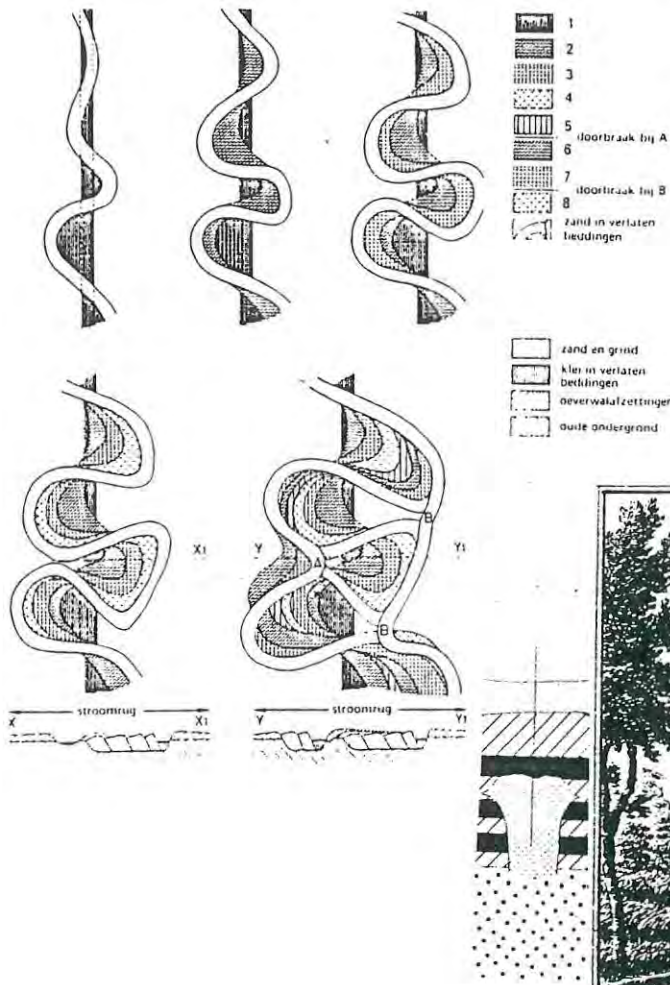

Gezicht op Schoonrewoerd, 1750. Ets door Hendrik Spilman naar een tekening van Jan de Bever.

Schoonrewoerdse rug

Hoe een stroomrug ontstaat toont de schets van DOUZY (1973)
(Kaart 1)

KAART 1
Het ontstaan van
een stroomrug
volgens Douzy
1972

PRENT 2

LEERBROEK
1750
met de
bodempopbouw

Het Dorp LEERBROEK by Leerdam. 1750.

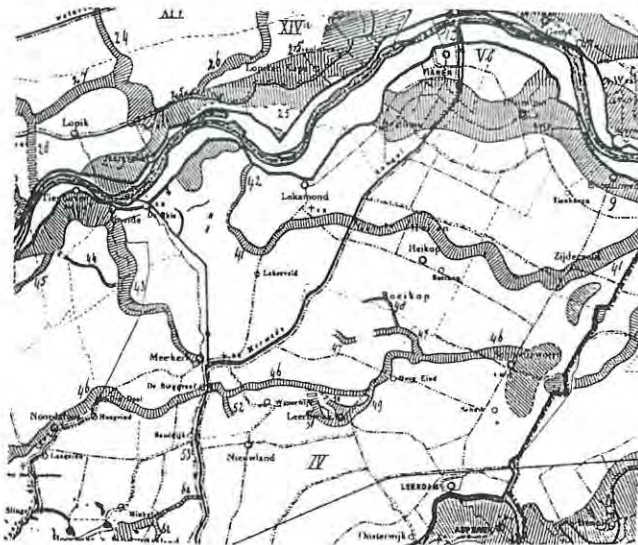
PRENT 3

HEIKOP
1750
met de
bodempopbouw

Het Dorp HEIKOOP by Nianen. 1750.

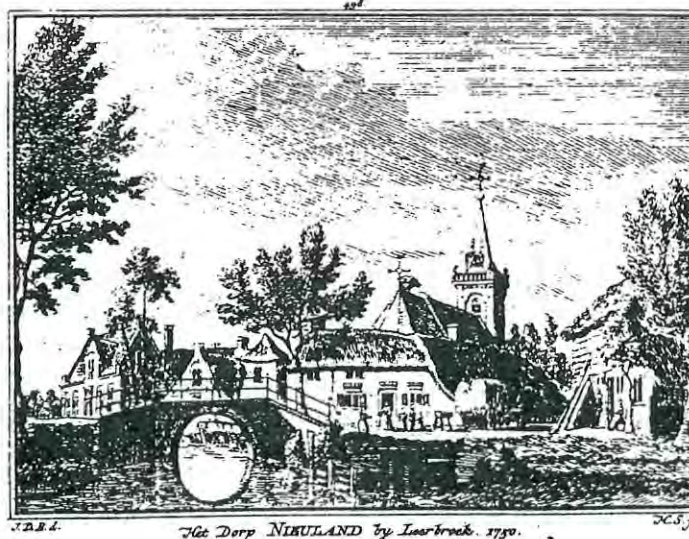
VINK begon in 1926 met het karteren van de begraven rivierlopen (Kaart 2) Hij kreeg navolgers in EDELMAN, VERBRAECK, HARBERS, BERENDSEN en HENDRIKX. Een ingewikkeld patroon ontstond (Kaart 3).

KAART 2
Vink 1926

KAART 3
Harbers 1981

PRENT 4 NIEUWLAND
1750
met de
bodemopbouw

De in aanleg zijnde Betuwelijn brengt veel oude bewoning tot leven, houten boerderijen en oer-oude begrafenissen, onder andere van een jagersvrouw, lang 1,58 m, tussen de 45 en de 60 en gedateerd op meer dan 6700 jaar.

Haarlem, 9 Februari 2002.

Peter van Toor

Bronnen:

T.Vink, DE LEKSTREEK, 1926

A.Verbraeck, Geologische Kaart BLAD GORINCHEM(O) (38-O), 1970

P.Harders, Bodemkaart 38-O, 1981

P.A.Hendriks. DE BENEDEN-DELTA VAN RIJN EN MAAS (landschap en bewoning van de Romeinse tijd tot ca 1000), 1987

STAND VAN ZAKEN, Archeologie in de Betuweroute, de delen 3 DE BRUIN, 4 POLDERWEG, 11 MARBURG, 12 STENEN KAMER, 14

METEREN, 33 LINGE

Diverse krantenartikelen

Dit jaar voor het eerst is door burgemeester Luijendijk te Ameide een luchtwedstrijd georganiseerd om de ontwikkeling van de vliegsport in verschillende opzichten te bevorderen.

De Ameide-Vlucht bracht op het terrein van de Nationale Luchtvaartschool heel wat enthousiaste sportvliegers en leden van de Amsterdamsche Aeroclub met hun resp. introducés op de been.

Het weer was prachtig en vormde niet zooals 14 dagen eerder een beletsel voor het welslagen der vlucht.

De belangstelling was groot, wij zagen o.a. de volgende deelnemers: de bekende aviatrice mevr. C. J. van Alphen-Roos, Ir. A. G. von Baumhauer van den Rijksstudiedienst voor de Luchtvaart, Mr. J. J. Vriesendorp, de heeren R. Rademaker en A. C. Korpershoek.

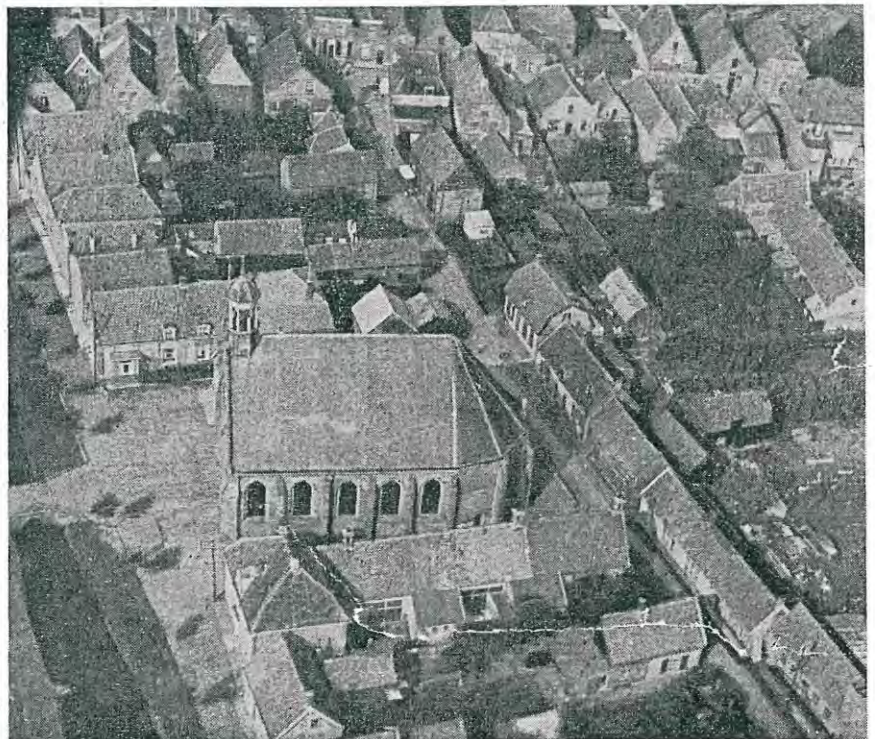
Verder waren nog aanwezig de heeren P. Verschuyl met zijn Aeronca (het kleine Amerikaansche toestel) en J. Koch met zijn toestel „de Duitse Klem”. Deze deelnemer werd in goeden stijl winnaar.

Een „Gypsy I Moth” werd gevlogen door den heer G. van 't Groenewout en de heer

K. Geus van den Heuvel nam aan den wedstrijd deel in zijn snelle „Miles Falcon”. Hij was 2e aangekomene. De derde prijs is gewonnen door den eenigen vrouwelijken deelnemer mevr. C. J. van Alphen-Roos met een „Koolhoven”. De heer C. W. Luijendijk, Burgemeester van Ameide en Tienhoven, vertelde ons het volgende:

„Persoonlijk beoefen ik verschillende takken van sport en behoor ik tot de enthousiaste automobilisten, maar van de vliegsport kan ik niet genoeg krijgen!

„Het verblijf op Schiphol en het terrein van de Nationale Luchtvaartschool is een ontspanning op zichzelf. Ondanks

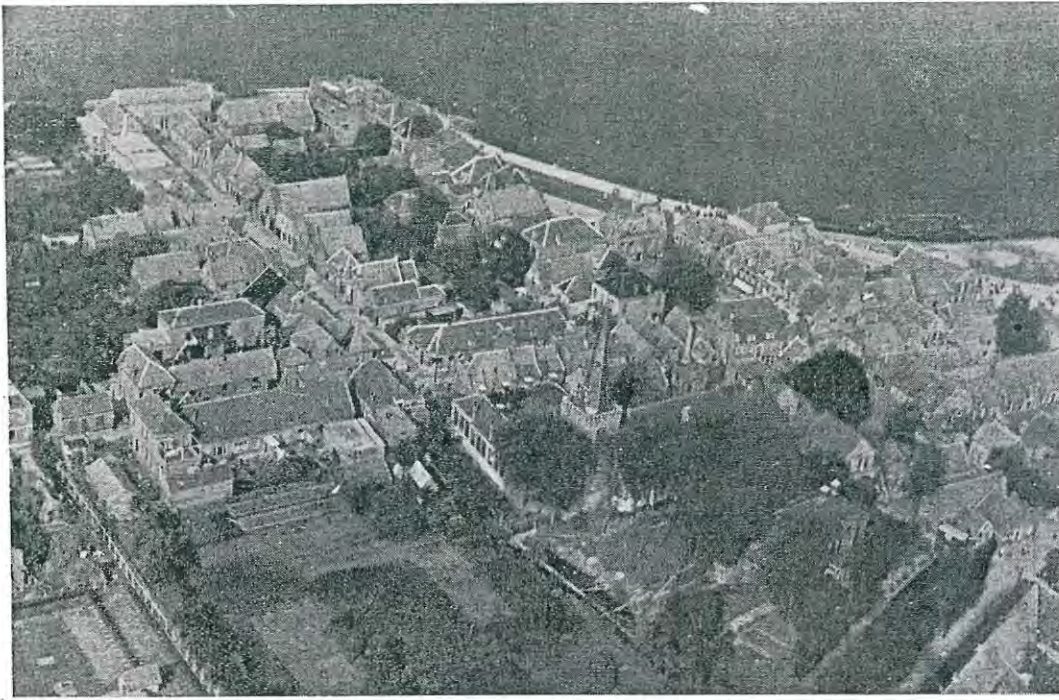
Wij passeeren Tienhoven

Oudewater gaat aan ons voorbij

de groote bedrijvigheid en het geronk van de vliegmachine-motoren, heerscht er een speciale, rustige atmosfeer en bovenal een prettige geest! Aan frissche lucht geen gebrek.

„Ik kan me dan ook levendig voorstellen waarom de Amsterdammers en stadsmenschen in 't algemeen, een uitstapje naar Schiphol meer dan de moeite waard vinden en er een dosis rust en gezondheid opdoen. Onder het genot van een kopje thee en een vriendschappelijk samenzijn, wordt je enthousiasme in de vliegsport gevoed door de opstijgende, boven je hoofd cirkelende en dalende sportvliegtuigen. Als jongen had het vliegen al mijn volle belangstelling en toen ik later in de gelegenheid was mijn vliegsport-idealen te verwezenlijken, heb ik de kans ten volle benut. Ik heb mij door de Nationale

Ameide het „air-minded" dorp

Luchtvaartschool theoretisch en praktisch laten instrueeren en was zeer verheugd reeds na korten tijd alléén de lucht in te kunnen gaan. Je bezielt de wereld dan eens met een andere bril."

„En," stelde ik verder de vraag, „is er nog iets wat u van de lessen bijzonder is bijgebleven?"

„Nee, alleen dit, dat ik het bijzonder prettig vond en het een ieder zou willen aanbevelen."

„U is zeker ook, om uw vliegbrevet te verkrijgen, één vol uur op 1000 m hoogte moeten blijven?"

„Ja," zei de Burgemeester, en zijn oogen straalden van genoegen, „ik heb ruim een uur boven Amsterdam en den Polder gecirkeld op een hoogte van 1800 m en voelde me zoo frisch toen ik weer den beganen grond onder de voeten had, dat ik wel weer naar Groningen had willen vliegen!"

„Wat doet u nu liever, autorijden of vliegen?"

„Hoewel ik gaarne rijd, vlieg ik toch liever. Het is in de lucht rustiger dan op den weg en... je hapt er frissche lucht!"

„Wilt u ons nu nog iets over de door u georganiseerde Ameidevlucht vertellen?"

„Het doël van den wedstrijd is het sportvliegen en de ontwikkeling van de vliegsport onder de Nederlandsche sportvliegers en speciaal onder de leden van de Amsterdamsche Aeroclub te bevorderen. Alleen amateur-vliegers mogen deelnemen, inschrijving van beroepsvliegers is uitgesloten."

Tusschen 13 en 15 uur zijn de deelnemers (op Zaterdag 3 October 1936) met een tusschenruimte van 10 minuten vertrokken van het luchtvaartterrein Schiphol, ten einde het parcours Schiphol—Ameide—Ypenburg en vervolgens weer naar Schiphol terug te vliegen. Op ten hoogste 500 m ter weerszijden van de route waren kruisen neergelegd, die door de deelnemers op een, door het wedstrijdcomité verstrekte kaart, moesten worden aangegeven. Voorts moest, zoowel op het luchtvaartterrein Ypenburg, als op het luchtvaartterrein Schiphol, een z.g. „laplanding" worden uitgevoerd. De terreinstrook ingesloten door de lappen, had een oppervlakte van 100 maal 300 m, de lange zijde was in de windrichting gelegen. Beneden 600 m hoogte of, indien de wolken lager hingen dan 600 m lager dan de basis hiervan, mocht geen gas worden gegeven, doch de gaskraan moest steeds in den stand „gesloten" zijn en blijven.

Te Ameide werd 3 maal in de linkerbocht gecirkeld om de kom van het dorp, daarbij niet lager vliegende dan 100 m en niet hooger dan 200 m. De tijd waarin het parcours moest worden afgelegd, werd berekend naar de te verwachten grondsnelheid der betreffende machines, met een speling van 15 minuten. Op het terrein Ypenburg mocht ten hoogste 45 minuten worden vertoefd. Direct bij de landing moest de vliegkaart worden ingeleverd, die eventueel bij de start weer werd verstrekt. De volgende puntentelling werd toegepast:

Kruis niet ingeschetst, 25 strafpunten. Voor iedere mm foutieve kruisaanduiding, 10 strafpunten. Gasgeven voor de landing, 15 straf-

punten. Landen buiten de lappen of eruit rollen, 15 strafpunten. Voor iedere minuut te laat aankomen op Schiphol 5 strafpunten.

Degene die „nul" of het minste aantal strafpunten kreeg, werd winnaar. In dit geval de heer J. Koch.

Bij gelijken stand zou het lot beslist hebben.

Toen Zaterdag 19 September de Ameide-vlucht werd uitgesteld omdat de nevel — vooral ten westen van ons land — een beletsel vormde voor het welslagen der vlucht, waren er verschillende sportvliegers die boven Schiphol en Amsterdam zich persoonlijk van den nevel gingen overtuigen. Ook dien dag scheen de zon heerlijk en teekende een blauwe hemel zich boven ons af. Ook dién dag was het verblijf op Schiphol een aangename verpoozing om de zorgen van het drukke stadsgedoe voor eenige uren op aangename wijze te vergeten.

J. IDES

De burgemeester van Ameide (de eerste vliegende burgemeester van Nederland) C. W. Luijkendijk, maakte met zijn veldwachter en den heer Hansum een vliegtocht van Waalhaven naar Ameide. Hierboven een moment vóór de start.

HET DOKTERS HUIS OP DE VOORSTRAAT

In de vorige aflevering van ons Nieuwsblad vermeldden we in het artikel over het Waardhuis uit de tijd dat het die naam nog niet waard was – trouwens dat geldt ook voor nu: niet meer waard - dat na het rampjaar 1672 van dit huis en van het rechter buurpand slechts *affgebrande huysinge* restten. Op dit *ledich erf* verzezen na elkaar nieuwe panden, die de grondlegging hebben gevormd van de schilderachtige bebouwing van ons statige en verrassende stukje dorpsaanzien Deze kwamen in eigendom van enen heer in bonus Dirck Spijcker, bezitter dus van de twee patriciërswohnungen , die nu in de volksmond nog heten het Waardhuis en het huis van Eim den Hartog.

Hoewel we eerst het plan hadden opgevat om verder door te borduren op de bouwhistorie van dit ook wel genoemde Gemeenlandshuis en zijn respectieve bewoners zijn dit keer van dit voornemen afgestapt. En wel om drie redenen: vanwege de variatie, nodig als brood, verder door een gevoel van een beetje mededogen, zowel dit pand als zijn rechterbuurman, het doktershuis staan te pruilen, en tot slot als vanwege de actualiteit. Ze hebben stilaan achtereenvolgens hun bewoners, (be)werkers, wachters, gezondheidsbewakers en de talrijke dagelijkse bezoekers moeten missen.

Onze huisarts, de weledelgeleerde heer A.C. Roodnat is welgelegener gaan wonen in Tienhoven en de ganse dokterspraktijk, oftewel het Gezondheidscentrum, is naar de Prinses Marijkeweg gegaan.

Omdat nu met name het doktershuis voor de gehele gemeenschap een zo vertrouwd adres was, wilden we een vaarwel wijden aan dit pand .Voorbij, o voorgoed voorbij het bezoek brengen aan dit medisch centrum, voor behandeling of consulten, enz. Niet meer in de rij staan 's middags om je zalfjes en smeersels, je doseringen poeders en pilletjes of andere medicijnen af te halen.

Bij ons eerste consulteren van wat archiefgegevens aangaande de respectieve heelmeesters, die Ameide- en Tienhovenaren bijvoorbeeld de pols gevoeld of de bloeddruk opgemeten hebben, is gebleken dat de geneesheren niet altijd op de Voorstraat hun praktijk hebben uitgeoefend.

Rondom 1830 duikt de naam op van Gerrit Jan Giltay als Huisarmenmeester , te zamen met Willem Schreij, ijzersmid, alhier. Genoemde Giltay moet in 1800 te Dordrecht geboren zijn.. Hij staat eerst te boek als heelmeester, woonachtig Nieuwstraat nummer 73. Hij is blijkbaar op wat latere leeftijd getrouwd: zijn echtgenote heet Anna Oosterom , die is van 1816. In het doopboek heet zij Antje van Oostrum. Dit staat te lezen in de foliant die in de kluis van de Hervormde kerk wordt bewaard. Hun eersteling komt ter wereld Anno 1839: er volgt een heel rijtje: Elizabeth Cornelia (1839), Jan Petrus (1841) - allen dragen dubbele namen -, Clazina Cornelia (1843), Johanna Petronella (1844) en Anna Wilhelmina (1846. Deze is heel jong overleden.

Het gezin woont dan inmiddels op de Dam, nr. 7 en staat de heer des huizes geboekstaafd als chirurgijn, geneesheermeester en verloskundige. Aardige bijzonderheid in een evenzo bejaard stratenboek staat vermeld o.a. dat ene Leentje van Straten uit Tienhoven inwonend dienstbode in dit gezin was.

En laat nu op de Gemeenterekening van 1845 sprake zijn van de Jaarwedden van Doctoren, = weliswaar te veel eer, maar wel in meervoud.. Dat laatste klopt weer wonderwel: ene Cornelis Antonie Timmerman (geb. 1792) staat te boek als Medicinaal arts, woonachtig op nr.104, wat later nummer 169 kreeg. Zou dat het zo geheten 'Pretty Home' op de Sluisendijk zijn geweest? Dus twee dokter in de tweeëenheid Ameide-Tienhoven , niets nieuws voor nu, maar hoe gering was toentertijd het inwonertal?

Dit tweetal namen troffen we eveneens aan in een oproep voor een brandweeroefening, behalve de spuitgasten waren inbegrepen de assistenten, de heren Giltay en Timmerman. Ook het echtpaar Timmerman-van de Kasteele vonden we terug in het opgemelde Doopboek. Hun dochter Agatha Leonora is op 3 november 1839 in de kerk van Ameide ten doop gehouden.

Dokter Timmerman is in 1861 overleden en wordt opgevolgd door Emil Wilhelm Muller, medisch doctor, gekomen van het Friese Franeker. Deze vestigt zich op genoemd nummer 169, en vervolgens op 6. Zouden de arts burens zijn geworden?

Voorlopig genoeg over deze doktersduo's. De volgende arts is de heer Ziegenweidt.

Opmerkelijke medelezers veronderstelden dit al: zij waren daarvan op de hoogte via een vorig artikel in ons blad (jaargang 11, nummer 1) of wisten van de imposante grafzerk op de oude Begraafplaats. Dokter Ziegenweidt zetelde op de Voorstraat nr. 8, het riante huis dat thans bewoond wordt door onze gewaardeerde eindredacteur, de heer J.D.C. Laroo met zijn gezin en co-auteur van het zoëven vermelde artikel. Voor uitvoeriger informatie over de arts Ziegenweidt verwijzen wij u nogmaals naar het geschrift over grafcultuur genoemd in de rubriek: *Wat we ontvingen*.

Diens opvolger was de heer Frederik Johannes van den Berg uit Amsterdam. O.a. uit een aanduiding op een oude ansicht (= een plusteken boven Voorstraat, nr. 4 met een toelichting achterop de kaart t) kunnen we opmaken dat deze de eerste bewoner is geworden van het later zo aangeduide doktershuis. Van zijn praktijkwerk is ons vooralsnog weinig bekend, wel weten we dat hij heel royaal voor d'n dag kon komen. Zo gaat het verhaal dat het personeel en de leerlingen van de Openbare school te Ameide een daagje gratis uit naar de diergaarde te Rotterdam kreeg aangeboden. Wie een beetje op de hoogte is van de Schoolstrijd, die ook ons dorp niet onberoerd heeft gelaten, en dit combineert met het jaartal 1890, waarop dit reisje plaats vond, begrijpt - om in dokterstermen te spreken - dat dit vanwege de aderlating een pleister op de wonde was. De School met den Bijbel was immers op 1 mei 1890 geopend. Een tweede anekdote heeft eveneens met de scholen te maken. U kunt deze trouwens nalezen op pagina 26 van het gedenkboek 'Eeuw uit, eeuw in', dat in 1990 is uitgekomen. Daar vernemen we dat dokter Van den Berg zijn zilveren jubileum als huisarts luister wenst bij te zetten door voor de schooljeugd een feestje te organiseren *op de zaal van mejuffrouw Diepenhorst*. De jubilaris heeft voor deze gelegenheid een Rotterdamse goochelaar ingehuurd. Dit vormt een probleem voor de heren bestuursleden van de Christelijke school naar verluidt hun antwoord. Zij zijn weliswaar verheugd dat er een feest wordt gehouden, maar de kinderen aan hun zorgen toevertrouwd, kunnen er jammer genoeg niet aan deelnemen, omdat *zulk een voorstelling door een goochelaar een school met den bijbel niet wel voegt*, zo staat letterlijk in de notulen. De bestuurders verzoeken vervolgens de middag zo in te richten dat ook voor hun pupillen een passend feestuur kan worden bereid. De dokter blijft echter zijn wijze van gedenken verdedigen, waarop het bestuur de uitnodiging maar naast zich neerlegt. O, tijden, o zeden!

Voorstraat. Ameide.

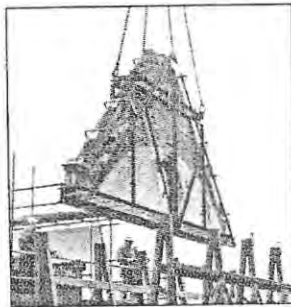
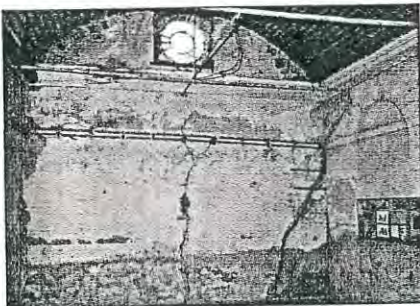

De ruimte ons geboden weerhoudt ons verder in den brede op de rij opvolgers in te gaan, weten we ook nog te weinig van. Wel hopen we een volgende maal nadere informatie en aanvullingen van uw zijde, beste lezers, te kunnen verwerken, daarenboven meer gedenkwaardigs op te diepen uit de stukken die we nog nauwkeuriger willen raadplegen. We hebben bijvoorbeeld opgediept diverse zaken aangaande de ingrijpendste interieurverbouwing, ooit aan het doktershuis verricht.

Dokter Jesse, zelf ook een kunstzinnig man, heeft dit vlak na de oorlog laten ontwerpen door architect Jan Rietveld. Dit was diens eerste grote opdracht, waarbij deze samen met zijn vader, de beroemde Stijlvernieuwer Gerrit Thomas Rietveld, herhaalde malen per bus vanuit Utrecht naar Ameide kwam om ter plekke ontwerpen te maken, die in 1947 zijn uitgevoerd. En hoeveel rest ervan? Een deelredactie is op speurtocht geweest, reacties en bevindingen volgen!

Volstaan we nu met de namen van de artsen op te sommen, die achtereenvolgens de dokterspraktijk hebben voortgezet: de respectieve weledelgeleerde heren: J. Bijlsma, in 1916 ingekomen van het Friese Franeker, L.A. Donker, J.W. van Putte, N. Jesse, M.J. Eenink, AC. Roodnoot en J.J. Boersma.

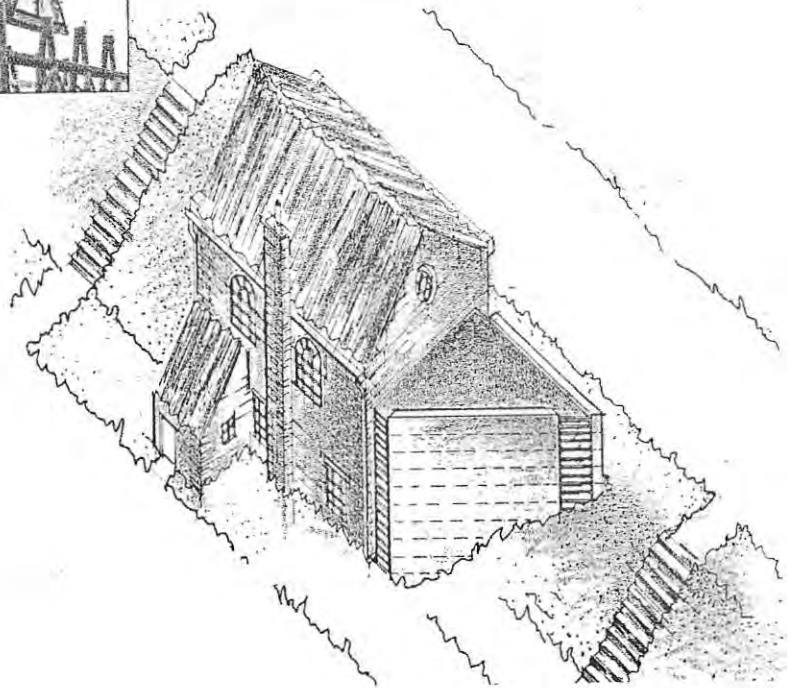
Wie draagt nadere gegevens aan, zoals meer jaartallen en belangwekkende zaken en/of vermeldenswaardige aardige anekdotes, et cetera?

DE DIJKSYNAGOGE

STICHTING SYNAGOGE
SLIEDRECHT HANFONKVELD - GIESSENDAM

In april 1998 werd de dijk op de scheiding van Sliedrecht en Hardinxveld-Giessendam afgezet. Een olop van toeschouwers, journalisten en televisieploegen keken toe hoe een gebouwtje, stevig ingepakt in een ijzeren korset in elf stukken met een kraan op een dieplader werd gezet. De staf van Koninklijke Woudenberg, de restauratiespecialist in Nederland bij uitstek, haalde opgelucht adem toen zij het gebouwtje veilig opgeslagen wist op haar werf in Ameide. Waarom zoveel ophef over dit dijkhuis dat voor de omgeving niet meer was dan een vervallen schuur?

DIJKSYNAGOG

Het betrof hier een voormalige synagoge, in 1845 gebouwd aan de Kaai langs de Merwede, voor de joodse gemeenschap van Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam en omliggende dorpen in de Alblasserwaard. Zoals de leden van deze gemeenschap oer-Hollandse namen droegen en oer-Hollandse beroepen uitoefenden als boer en kaasmaker, zo was dit 'sjoeltje' een typisch voorbeeld van versmoltenheid van Holland en jodendom. Lopend over de dijk troffen hier families als de Vries, van de Giessen en de Hartog elkaar om de shabbat en hoogtijdagen te vieren

DIJKVERZWARING

In het kader van de Deltawet moest ook de dijk in Sliedrecht verzwakt worden. Dit zou een aangrijpende verandering van het dorpsbeeld betekenen. Over kilometers lengte werd de aaneengesloten bebouwing aan de binnenzijde van de dijk gesloopt. Dankzij de hardnekkigheid van de toenmalige eigenaar bleef het 'Jodenkaarksie' echter staan en vormde daar aan de Kaai een manend teken. Velen zagen er een symbool in voor het joodse volk dat ondanks eeuwenlange vervolging niet klein te krijgen is.

BEWAARD VOOR DE TOEKOMST

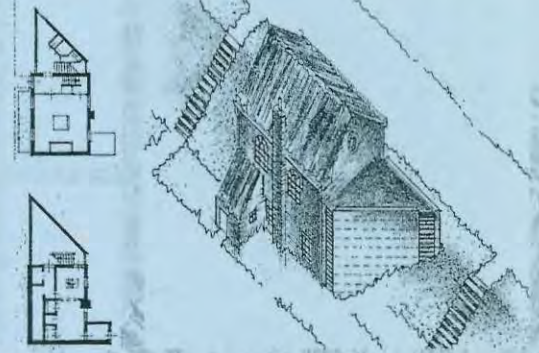
Reeds in 1994 had zich een groepje mensen die zich later formeerde in de Stichting 'Dijksynagoge', nog net op tijd gerealiseerd dat een halt toegeroepen moest worden aan het verdwijnen van één van de laatste tekenen van de verdwenen joodse gemeenschap in de wijde omgeving. Na een jarenlange touwtrekkerij met de eigenaar kwam de dijksynagoge door tussenkomst van de gemeente Sliedrecht en het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden in handen van de Stichting. In een feestelijke bijeenkomst vond onder belangstelling van pers en televisie de overdracht plaats op 3 december 1997 in de Raadszaal van het gemeentehuis te Sliedrecht. Vier maanden erna week ook dit bedehuis voor de veiligheid van Nederland. Echter niet definitief.

DE SYNAGOG NA DE VERPLAATSING

Na het opslaan van de synagoge is de dijk ter plaatse verzwakt. Op een steenworp afstand van de oude locatie, meer westwaarts en natuurlijk ook langs de dijk - kreeg de Stichting van de gemeente Sliedrecht een nieuwe plaats voor de te herbouwen synagoge aangewezen.

Het Hoogheemraadschap wierp tegen de vernieuwde dijk een kleiterp op omdat tegen de dijk zelf niet meer gebouwd mag worden. Als de dijk zich voldoende gezet heeft en de klei ingeklonken is, hoopt de Stichting voorjaar 2001 tot herbouw te kunnen overgaan.

De straks herbouwde synagoge wordt in de eerste plaats een 'sjoel' waar joden hun erediensten kunnen houden. Omdat er in de Alblasserwaard en omgeving niet veel joden meer wonen, wil de Stichting 'Dijksynagoge' deze plaats naast herdenking van de verloren joodse gemeenschap via exposities en lezingen ook een ontmoetingspunt zijn van culturen. Er zullen concerten worden gehouden, lezingen, cursussen en vieringen waarbinnen het jodendom centraal staat.

ER IS VEEL GELD NODIG

Nu de Stichting 'Dijksynagoge' in de 'wacht' is gezet, spant zij zich in om voor dit kostbare project geld in te zamelen door middel van het organiseren van activiteiten waarmee zij al vooruit loopt op de invulling van de herbouwde synagoge in de toekomst. Voor de eerste fase - de aankoop en de demontage - hebben plaatselijke ondernemers zich garant gesteld. Zelfstandige initiatieven eerst binnen de Alblasserwaard en nu ook ver daar buiten, zoals een landelijk georiënteerde verkooptentoonstelling van kunst in Rotterdam, proberen in begin 2000 het openstaande gat van f 750.000,- op te vullen, het bedrag wat nog nodig is voor de herbouw en de reconstructie van het interieur.

Zeer bemoedigend is echter de erkenning van dit initiatief door het Ministerie van VWS door de Stichting mee te laten delen uit de Goudpool van de deels geretoureerde goudstaven die in de Tweede Wereldoorlog door de nazi's werden geroofd. Het bracht f 50.000,- op

HISTORISCH ONDERZOEK

Er wordt regelmatig onderzoek verricht naar de geschiedenis van de synagoge en het joodse leven in de regio. Zo is er nog steeds geen foto van het oorspronkelijke interieur gevonden!

Informatie en foto's zijn van harte welkom. Elke inlichting of illustratie voegt weer iets toe aan een juiste reconstructie van het pand en interieur.

